

ЗОРЯНЦІ ВШАНУВАЛИ СВОГО ЗАСНОВНИКА

Четвертого травня виповнилося 90 років з дня народження Володимира Антоновича Плотинського – багаторічного керівника агрофірми «Зоря», дідича Горяя соціраці, народного депутата, який фактично збудував і прославив «Зорю» не лише на всю Україну, а й на теренах колишнього Союзу. Цей перелік заслуговує на продовження. Але і за життя, і після смерті доля цієї визначної людини широко обговорювалася в різних колах, її історія оповіда різними домислами та легендами. Однак незалежною є неограничена анекдот Володимира Плотинського у розвитку сільськогосподарства України, його науковий досягнення щодо перспективних культур та поза сумнівом – будівництво і творення Зорі.

Тож 60+ роки Володимира Плотинського – це роки будівництва колгоспної індустрії. Тоді в Зорі було споруджено консервний завод, цегельний завод, тепличний комплекс, скотарний завод, пізніше м'ясокомбінат і ряд інших переробних підприємств.

Він був людиною не просто, не простого характеру, його називали всевидимим головою колгоспної області. Були випадки, коли когось із Рівненського обкому партії потрібно було влаштувати в Москві в готель, а така проблема була, то дзвонили до

розквіту припав на 80-ті роки минулого століття, господарство щороку мало чистого прибутку у валютному еквіваленті 15-16 мільйонів доларів. Це були дуже великі гроші! Вони дозволяли будувати чимало об'єктів соціально-культурного призначення. Саме так побудували 800 квартир, цей прекрасний Палац культури, де ми знаходимося, школу, спорткомплекс, корпуси ЦРЛ і санаторій «Червона калина», який, це не таємниця, в основному будувався за кошти господарства. І багато інших об'єктів. Все, що

дарстві працювало майже 2 тисячі працівників і було майже 2 тисячі пенсіонерів, то він сам виступив з ініціативою і створив службу, яка об'їжджала всіх людей пенсійного віку, знайомилася з умовами життя і коли була потреба у паливі, дровах, то це завжди виділяли з колгоспних фондів. А раз у рік цих людей збирали в Будинку культури, вручали сувеніри, і вони були дуже раді, тому що відчували увагу до себе, чого зараз немає. Володимир Плотинський не забував про людей і про старших зокрема. Це все об'єктивно. Йому треба за це віддати належне. Він умів підбирати професійні кадри, запрошував їх у Зорю, виплачував високу зарплату, забезпечував житлом. При його головуванні заробітна плата колгоспників, якщо перевести в доларовий еквівалент, сягала 500-600 доларів з усіма преміальними виплатами. Це при тому, що багато будували. Володимир Плотинський вважав, як і всі радянські люди, що не варто «скупати» працівників грошима, доцільніше вкласти їх у житло, в дороги, соціальну сферу. Задумайтесь: 40 кілометрів доріг прокладено по господарству, працював свій асфальтно-бетонний завод.

На жаль, в останні роки свого головування, треба сказати відверто, він не впорався з тією ринковою стихією, в яку потрапив. Тому що це були дилематично протилежні системи: радянська і сучасна. Він, мабуть, так народився не у свій час. По суті, це був бізнесмен у радянській системі, хоча тоді це слово взагалі було невідомим, тому що

ТОВ «Агрохолдинг Зоря», що входить до Групи компаній «VITAGRO». 4 травня організувало низку заходів, присвячених пам'яті Володимира Антоновича Плотинського. Зокрема, об 11-й години відбувся всеукраїнський молодіжний футбольний турнір. А о 15-й годині у районному Палаці культури, що в с. Зорі, – урочистості, присвячені 90-річчю з дня народження Володимира Антоновича Плотинського. Також під час заходів працювала фотостанція про життя та діяльність цієї геніальної людини, ознайомлення з нею дало змогу всім, хто знав і працював разом із Володимиром Антоновичем, згадати минуле, починаючи із 50-х років і до сучасності.

Ми ж пропонуємо читачам на кілька хвилин повернутися у століття, що вже стало історією, аби подивитися на цю багатогранну особистість очима тих, хто був поряд з Володимиром Антоновичем багатьо років.

новина, є Музей селі Зорі – він створений у 1991 році, дотепер функціонує і поповнюється новими експонатами та документальними свідченнями. Саме тут, в оточенні історії населеного пункту, ми зустрічаємося з Віктором Парфенюком – головним редактором газети «Клеванський тракт». Він майже 20 років працював в агрофірмі «Зоря» поруч з Володимиром Антоновичем Плотинським, згодом став референтом та радником його як народного депутата України. Але особливо цікавим та пам'ятним, каже пан Віктор, був період роботи над книгами споминок «По хвилях пам'яті» і «Нотатки голови колгоспу».

Віктор ПАРФЕНЮК пригадує:

«22 грудня 1946 року на Клеванщину приїхав хорватий юнак в шинелі з дерев'яною валізою, в якій лежав буханець хліба і звичайна домотканя білизна. А це 100 карбованців, на які можна було раз пообідати. Це був весь початковий капітал Володимира Плотинського. Я особисто переконався, що Володимир Антонович для Зорі, для Клеванщини в цілому, для України – це постать унікальна і заслуговує всілякої поваги. Бо його знали не тільки в Радянській Україні. Знали його і в незалежній Україні, особисто з ним були знайомі всі президенти України, а деякі побували тут, на зорянській землі. У чому ж унікальність Володимира Антоновича? Мабуть, у тому, що прийшовши у далекому 1951 році в таку примітивну, злиднену сільськогосподарську, він перетворив її за нестриваний період у потужний агропромисловий комплекс.

А головне, що є підсумком його життя, його роботи на цій посаді, – це те, що він після себе залишив. На цьому місці, де колись були Сморзьківські хутори, животівні принаймні до 100 хуторян. Зараз це одне з найбільших сіл Рівненщини, в якому мешкає майже 6 тисяч жителів. А декотрою називає Зорю сучасним селом куркулів. А в 1951 році він приїшов, аби очолити колгосп імені Ворошилова. У перший рік

його головування на трудові нарахували 8 копійок, коли коробка сірників, як розповідав В.А. Плотинський, коштувала 20 копійок. Але вже в 1957 році, про що писав український сільськогосподарський календар, у колгоспі «Зоря комунізму», як на той час називалася агрофірма, була досягнута найвища врожайність у Західному регіоні України.

Він завжди зазначав, що не вибився б із тих злиднів, тому що вони весь час були в колективних господарствах, а ціни на сільськогосподарську продукцію були не такі вже й високі, а врожай 7-12 центнерів з гектара пшениці – це ж не урожай, це, по суті, збиткова урожайність. Але незважаючи на те, що він, як і його колеги з сусідніх артілей, перебували в однакових стартових умовах, вочевидь, у ньому в молодості все ж виривалися амбіції. Володимир Антонович Плотинський пройшов так звані період мідних труб, було і таке в його біографії. А натрапивши 50-х років зарвався ідеєю побудувати у господарстві власну колгоспну індустрію, адже усвідомив: з буряків, молока, пшениці комунізм не побудуєш.

Володимир Плотинський об'їздив практично весь Радянський Союз, починаючи із середньої Азії, був у Казахстані, у цілнинних господарствах, де в нього з'явилися друзі, з якими він потім все життя спілкувався. В Україні – це господарство Макара Посмітного з Одеської області, Бузьницького Київської області. Він побачив, як хазяйнували ці люди вже з деякими елементами радянського капіта-

літнішого, а він у Москву – і проблема вирішувалась. Він мав підхід не лише до простої людини, а й до мовознавців. З ним всі рахувалися. Наприклад, те, як він свого часу вийшов на міністра зовнішньої торгівлі СРСР Миколу Патолічева – це ціла епопея. Але саме в результаті цього знайомства в Зорі з'явився тепличний комбінат. Патолічев пообіцяв Плотинському 3 гектари голландських теплиць, які були доставлені в Зорю. Зрештою, це було перше монополітне підприємство з виробництва овочів закритого ґрунту на Рівненщині, мабуть, у цілому регіоні. Це підприємство мало феноменальну рентабельність.

Про Володимира Антоновича існує багато міфів. Один із них полягає в тому, що партія і «правительство» вкладали в це господарство величезні кошти, щоб зробити показове, аби під час візиту в область якісь партійні чи урядові «шмизки» було що показати на фоні загальної злидненної картини. Але зауважу, що це було не так. Я вам називав цифри чистого прибутку агрофірми, і це ніяк не «субсидія», а саме прибуток господарства. Другий момент: кредит господарство брало всього два: на будівництво північної залізничної гілки і скотарного заводу. У 1975 чи 1976 році одним платіжним дорученням у 6 мільйонів карбованців він був повернутий. Я це знаю точно, тому що особисто говорив з управліною Держбанку СРСР в Клевані з цього приводу.

У період «ренесансу» агрофірми «Зоря», а це найбільшого

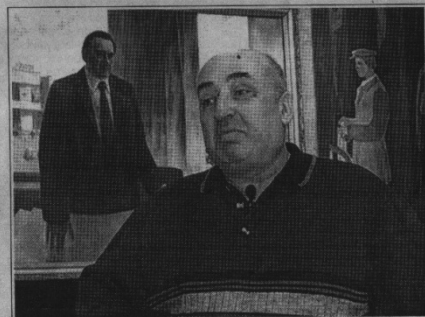
побудовано, – це заслуга Володимира Плотинського і людей, колгоспників, які свого часу важко працювали, обробляючи вручну по гектару цукрових буряків.

Який Плотинський як людина? Я б сказав, це був чудовий співрозмовник. Він знав безліч цікавих історій, причому такі деталі про Брежнєва, Хрущова, весільних радянських міністрів, про які ніколи не писали в газетах, та й вже не напишуть, тому що це були експлозивні розповіді, це було його життя. Мені з ним було дуже цікаво. Є люди, на яких можна зробити цікавий матеріал. То це був справжній скарб. Він умів цінувати людей, проявляти увагу. Наприклад, раніше, якщо в госпо-

за президентства Леоніда Кучми Володимир Антонович до нього ставився дуже критично. І що критично, як він вважав, повинен донести до президента. Ці надто сміливі й критичні висловлювання фактично зіграли проти самого Володимира Плотинського. Бо якщо він проявив свою лояльність до Кучми, то одержав би у своє господарство те, що одержали інші, – й нову американську техніку, сівалки, і решту. А чого варта його ініціатива щодо створення на базі Зорі першого дослідного господарства з вирощування кукурудзи? За цими технологіями додатково можна було збирати 6-7 мільйонів тонн зерна кукурудзи. А це багатот! Не все судилося влітати в життя. Багато чого могло бути по-іншому.

У підсумку він залишив прийдешнім поколінням свою Зорю, і, мабуть, головне те, що на цій землі, в цій Зорі поспідали свої долі спочатку сотні, а потім тисячі людей. І народжуються внуки, а в деякого і правнуки. Створена ним Зоря продовжує жити, а в ній живе і він – Володимир Антонович Плотинський.

Записала Галина КОТУЛЬСЬКА, «Рівне вечірське».

Спогади в Зорянському музеї.